

POLITIKA

PLAĆA I NAKNADA U INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE

ZA PERIOD 2015. – 2018. GODINE

Uvod

Politika plaća i naknada u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2015.-2018. godine predstavlja kontinuitet politika iz prethodnog perioda, koje su bile utvrđene kroz tri osnovne dimenzije i to:

- normativno-zakonsko uređenje,
- osnovne principe i kriterije vrednovanja i
- fiskalnu odgovornost.

Takavim pristupom vođenja politike plaća i naknada u institucijama BiH za period 2015 – 2018. godine stvaraju se uslovi za definiranje okvira kojim će se osigurati pretpostavke za dugoročno održanje fiskalne stabilnosti i podizanja konkurentnosti u BiH permanentnim vršenjem analiza opravdanosti visine plaća i naknada zaposlenih u institucijama BiH, te u skladu sa rezultatima analiza, radom na korekcijama zakona i podzakonskih akata, te harmonizaciji zakonskih propisa koji reguliraju plaće i naknade u institucijama BiH.

I – Normativno-zakonsko uređenje Politike plaća i naknada

Politika plaća i naknada u institucijama Bosne i Hercegovine bazira se na principima i kriterijima utvrđenim odredbama Zakona o radu institucija BiH, Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine i Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH, a njeno provođenje vrši se operativnim provođenjem odredbi navedenih zakona i podzakonskih akata.

Vijeće ministara BiH, u periodu 2015-2018. godina nastavit će praksu da jedinstvenu politiku plaća sprovodi dosljedno primjenjujući postojeće zakonske propise i podzakonske akte, kojima se osigurava preciznost budžetskih projekcija i transparentnost trošenja javnih sredstava.

Bilo koja izmjena propisa kojima se reguliraju plaće i naknade u institucijama BiH zasnovat će se na detaljnim analizama uticaja politika na sve relevantne segmente makroekonomske stabilnosti, s jedne strane, i uspostavljene sisteme vrijednosti i vrednovanja u institucijama BiH, s druge strane.

Izmjene i dopune propisa kojima se regulira provođenje politike plaća vršit će se na osnovu analize efekata primjene propisa u slučajevima kada analize pokazuju da primjena postojećeg zakonodavnog okvira dovodi do značajnijih odstupanja od utvrđenih politika ili kada je neophodno uvažiti nove okolnosti i specifičnosti.

Izmjene i dopune propisa iz ove oblasti vršit će se i u slučaju izmjene propisa iz oblasti radnog zakonodavstva na nivou institucija Bosne i Hercegovine.

II – Osnovni principi i kriterijumi vrednovanja

Osnovni principi na kojima će se zasnivati politika plaća i njeno provođenje u periodu 2015 – 2018. godina su sljedeći:

1. Jedan od osnovnih principa na kome treba bazirati vođenje politike plaća i naknada u institucijama Bosne i Hercegovine jeste princip realnosti i fiskalne odgovornosti, koji podrazumjeva uvažavanje stanja i očekivanih kretanja ekonomskih pokazatelja i ekonomskih performansi Bosne i Hercegovine, kao osnove za utvrđivanje visine plaća i naknada.
2. Definiranje visine i relativnih odnosa primanja zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine, kroz utvrđivanje osnovne plate i naknada, zavisit će od kretanja makroekonomskih pokazatelja u periodu važenja ovog dokumenta.
3. Dosljedno primjenjivati princip utvrđen odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine „Ista plaća za isti ili sličan posao“. Operacionalizaciju navedenog principa temeljiti na dosljednoj primjeni Zakona i odredbi Metodologije za razvrstavanje radnih mjesta srednje stručne spreme u platne razrede utvrđene Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine, a što će omogućiti transparentno i objektivno dodjeljivanje platnih razreda radnim mjestima srednje stručne spreme na kojima se obavljaju isti ili slični poslovi.
4. Primjena mogućnosti napredovanja unutar platnog razreda zavisit će od usvajanja izmjena zakonskog okvira koja za cilj ima harmonizaciju sistema nagrađivanja i napredovanja u javnoj upravi. U tom smislu, potrebno je utvrđenu dinamiku primjene sistema napredovanja prilagoditi očekivanom stepenu realizacije reformi javne uprave u institucijama Bosne i Hercegovine. Upravo zbog toga potrebno je analizirati uporedna iskustva država koje su prošle procese priključenja u EU i simulirati scenario prema kojem bi se primjena ovog sistema vezala za okončanje pregovora vezanih za članstvo BiH u EU.
5. Osigurati neophodne pravne pretpostavke za stvaranje efikasnijeg sistema nadzora nad primjenom odredaba Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine, u čemu ključnu ulogu mora imati Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine.
6. Koristiti stimulatívni sistem nagrađivanja zaposlenog u instituciji Bosne i Hercegovine koji ostvaruje izvanredne rezultate rada. Sistem nagrađivanja bazirati na kriterijima utvrđenim Odlukom o okvirnim kriterijima za dodjelu novčane nagrade zaposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine i dosljednom primjenom odredbi iste.

7. Osigurati izbalansirane relativne odnose plaća zaposlenih u sudskoj, zakonodavnoj i izvršnoj vlasti na nivou Bosne i Hercegovine i uspostaviti zakonske osnove za primjenu jedinstvenih kriterija za analizu i ocjenu mogućih povećanja plaća i naknada zasnovanu na fiskalnoj odgovornosti.
8. Izraditi analize postojećih relativnih odnosa između plaća izabраниh i imenovanih osoba (rukovodioca institucija i kolegijalnih organa), polazeći od objektivnih kriterija vrednovanja i uporedne analize sa sličnim poslovima i predložiti eventualne korekcije koeficijenata.
9. Uvažavajući zaključke Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine da postojeća kriza zahtijeva korekcije plaća imenovanim i izabраниm osobama u najvišim organima zakonodavne i izvršne vlasti na nivou Bosne i Hercegovine, a da je socijalna sigurnost najugroženijih kategorija prioritet svih nivoa vlasti, potrebno je izvršiti analize plaća svih funkcionera zakonodavne, izvršne i sudske vlasti u institucijama BiH.
10. Ukoliko analize pokažu da je potrebno izvršiti smanjenje plaća izabраниh i imenovanih funkcionera, uslov za izmjenu zakona u tom smislu je izmjena člana 9. Ustava BiH.
11. Precežno utvrditi korištenje prava na naknadu plaće nakon isteka mandata imenovanim funkcionerima, a posebno preispitati dužinu roka u kojem se pravo ostvaruje, uvažavajući postojeći zakonodavni okvir i propisana ograničenja u Izbornom zakonu, odnosno Zakonu o sukobu interesa.
12. Preispitati način utvrđivanja visine naknada za članstvo u upravnim i nadzornim tijelima, kao i drugim radnim tijelima koja imenuje Vijeće ministara BiH i Parlamentarna skupština BiH, vodeći računa o obimu posla i odgovornosti koju nose članstvom u navedenim tijelima, te predložiti izmjene relevantnih podzakonskih akata u tom smislu.
13. Obračun i isplatu plaća i naknada zaposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine vršiti korištenjem sistema centraliziranog obračuna i isplate plaća, uz dalje poboljšanje tehničkih, informacionih i drugih elemenata za jedinstveno upravljanje ovim procesom.

III – Politika plaća i naknada i fiskalna odgovornost

Politiku plaća i naknada u institucijama Bosne i Hercegovine voditi uz maksimalno uvažavanje principa fiskalne odgovornosti koji podrazumijeva da će Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, prilikom utvrđivanja osnovice za obračun plaće zaposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine, voditi računa o fiskalnoj održivosti, uz uvažavanje uslova da se omogući nesmetano funkcioniranje institucija Bosne i Hercegovine.

Politika plaća i naknada u institucijama Bosne i Hercegovine će maksimalno uvažavati kretanja vrijednosti osnovnih makroekonomskih agregata.

S obzirom da se plaće i naknade zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine, shodno odredbama člana 4. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine, osiguravaju isključivo iz Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, to je i politika plaća i naknada, u kvantitativnim okvirima, dominantno determinirana godišnjim budžetima u naznačenom periodu.

Politika plaća i naknada u institucijama Bosne i Hercegovine će, u najvećoj mogućoj mjeri, biti vezana za fiskalnu strategiju u naznačenom periodu, a koja, pored ostalog obuhvata:

- svođenje javnih rashoda u realne okvire;
- smanjiti učešće ukupnih javnih izdataka u BDP-u. S obzirom da je učešće izdataka za plaće i naknade zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine u ukupnim rashodima budžeta preko 2/3 to je smanjenje ukupne javne potrošnje moguće postići ograničenjem, na način da godišnji rast prosječnih plaća i naknada u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2015. – 2018. godina može iznositi maksimalno 50% od stope rasta bruto društvenog proizvoda u istom periodu;
- moguće godišnje stope rasta prosječnih plaća i naknada u institucijama Bosne i Hercegovine utvrđivat će se u procedurama usvajanja Dokumenta okvirnog budžeta i godišnjih Zakona o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine;
- Povećanja plaća zaposlenih u institucijama BiH temeljiti i na mogućim uštedama ostavrenim po osnovu smanjenja broja zaposlenih angažiranih na logističkim funkcijama kao rezultat korištenja tehničkih i informatičkih unapređenja radnih procesa;
- Planiranje i utvrđivanje broja zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine kroz Dokumente okvirnog budžeta i godišnje zakone o budžetu.